

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	سؤالات امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ جدید)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰	

ردیف	سؤالات	نمره
	الف) عبارات قرآنی زیر را فقط ترجمه کنید:	
۱	«وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»	۱
۲	«إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»	۱
۳	«ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ»	۱
	ب) درست یا نادرست بودن گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید:	
۴	تعیین جانشین رسول خدا با هدایت و راهنمایی خدا بوده و خداوند ائمه اطهار (ع) را به این مقام برگزیده است.	۰/۵
۵	ابتدایی ترین هدف تشکیل خانواده، رشد اخلاقی و معنوی هریک از اعضای خانواده است.	۰/۵
	ج) جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید:	
۶	در عصر غیبت مرجعیت دینی در شکل و حکومت اسلامی در چهارچوب استمرار می‌یابد.	۱
۷	تمایلات عالی انسان مربوط به بعد و تمایلات دانی او مربوط به بعد است.	۱
	د) اصطلاحات زیر را تعریف کنید:	
۸	طاغوت	۱
۹	غیبت صغری	۱
۱۰	نفقه	۱
	ه) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:	
۱۱	ویژگی‌های دین اسلام را که سبب «انطباق آن با نیازهای متغیر زمان» می‌شود، نام ببرید.	۰/۷۵
۱۲	چرا ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر(ص) پیروان ائمه(ع) را از منبع مهم هدایت بی‌بهره نکرد؟	۰/۵
۱۳	چهار مورد از مسئولیت‌های منتظران در دوره‌ی غیبت را بنویسید.	۱
۱۴	چرا نظام جمهوری اسلامی «مردم سالاری دینی» نامیده می‌شود؟	۰/۵
۱۵	در چه مواردی «عزت و شکست ناپذیری» ضروری است؟	۱
۱۶	سه شرط اصلی پیمان ازدواج را بنویسید.	۱/۵
	و) به سؤالات زیر پاسخ تشریحی دهید:	
۱۷	چرا خداوند معجزه‌ی پیامبر اسلام(ص) را از نوع کتاب قرار داده است؟	۰/۷۵
۱۸	از سخن پیامبر(ص): «من شهر علمم و علی در آن است، هرکس می‌خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» چه نکاتی به دست می‌آید؟ (ذکر دو نکته کافی است.)	۱
۱۹	ائمه اطهار(ع) در راستای ولایت ظاهری از چه جهاتی با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند؟ توضیح دهید.	۱/۵
۲۰	چرا افراد نمی‌توانند به طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کنند؟	۱
۲۱	بر اساس فرهنگ اسلامی چه راه‌هایی برای شناخت همسر وجود دارد؟ سه مورد را بنویسید.	۱/۵
۲۰	جمع نمره	
	« موفق باشید »	

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ جدید)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	(الف)	
۱	و گویند سپاس خداوندی را که ما را به چنین (جایی) هدایت کرد و اگر خدا هدایتان نمی کرد، ما خود راه نمی یافتیم.	۱
۲	به راستی خداوند وضع هیچ گروهی را دگرگون نکند، مگر آنکه آنان خود وضع خویش را دگرگون کنند.	۱
۳	با حکمت و اندرز نیکو (مردم را) به راه پروردگار خویش دعوت کن و با آنان به شیوه‌ای که نیکوتر است بحث و گفتگو کن.	۱
	(ب)	
۴	ص	۰/۵
۵	غ	۰/۵
	(ج)	
۶	مرجعیت فقیه - ولایت فقیه	۱
۷	روحی و معنوی - حیوانی و دنیایی	۱
	(د)	
۸	کسانی که به مردم فرمان می دهند و قانون گذاری می کنند، در حالی که خداوند آنها را تعیین نکرده و قانونشان برخاسته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می شوند.	۱
۹	پس از شهادت امام حسن عسکری (ع) در سال ۲۶۰ ق، امامت حضرت مهدی (عج) آغاز شد. دوره‌ی اول امامت ایشان که تا سال ۳۲۹ ق طول کشید، «غیبت صغری» نامیده می شود.	۱
۱۰	در زندگی زناشویی، تأمین هزینه‌های لازم از جهت خوراک، پوشاک، مسکن و آنچه برای آسایش و رفاه شایسته ی همسر ضرورت دارد، بر عهده‌ی شوهر است این وظیفه‌ی مالی مرد از نظر شرعی و حقوقی «نفقه» نام دارد.	۱
	(هـ)	
۱۱	۱- توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت ۲- وجود قوانین تنظیم کننده ۳- اختیارات حاکم و نظام اسلامی. (هر مورد ۲۵/نمره)	۰/۷۵
۱۲	زیرا احادیث پیامبر (ص) نزد پیروان ائمه (ع) حفظ شده بود و شیعیان این احادیث را از طریق امامان معصوم به دست می آوردند.	۰/۵
۱۳	۱- تقویت معرفت، ایمان و محبت به امام ۲- پیروی از امام عصر (عج) ۳- ایجاد آمادگی در خود و جامعه ۴- دعا برای ظهور امام (عج). (هر مورد ۲۵/نمره)	۱
۱۴	زیرا حکومت اسلامی بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می شود. (۰/۲۵) و قانونگذاران نمی توانند برخلاف دستورات الهی قانون تنظیم کنند. (۰/۲۵)	۰/۵
۱۵	عزت و شکست ناپذیری در دو مورد ضروری است: ۱- در برابر خواسته های نامشروع درونی که سبب روی آوردن انسان به گناه می شوند. ۲- در برابر دشمنان ظالم بیرونی که می خواهند در برابر ظلم آنان تسلیم باشیم. (هر مورد ۰/۵ نمره)	۱
۱۶	۱- اعلام رضایت دختر و پسر و اجباری نبودن ازدواج برای هیچ کدام ۲- اذن پدر برای ازدواج دختر ۳- صداق یا مهریه ی زن. (هر مورد ۰/۵ نمره)	۱/۵
ادامه در صفحه ی دوم		

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی(۳) دین و زندگی(چاپ جدید)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
(و)		
۱۷	از آن جا که پیامبر اکرم(ص) آخرین پیامبر و تعلیمات ایشان برای همه ی زمان های بعد از اوست، اگر سند نبوت و حقانیت او از نوع کتاب نبود، نمی توانست شاهدهی حاضر و دائمی بر نبوت ایشان در همه ی زمان ها باشد.	۰/۷۵
۱۸	از این حدیث نکات زیر به دست می آید: ۱- امام علی(ع) پس از رسول خدا(ص) از همه داناتر است. ۲- امام علی(ع) در علم خود معصوم است؛ وگرنه رسول خدا(ص) نمی فرمود که همه باید به ایشان مراجعه کنند. ۳- بر مردم واجب است که از دانش امام علی(ع) بهره ببرند و مطابق نظر ایشان عمل کنند. (ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۵ نمره)	۱
۱۹	اول از آن جهت که رهبری و اداره ی جامعه از جانب خدا به آنان سپرده شده بود و لازم بود که برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند. (۰/۷۵) دوم، از آن جهت که سکوت در مقابل ظلم و زیر پا گذاشتن قوانین اسلامی را گناه می دانستند و معتقد بودند که اگر حاکمی، حقوق مردم را زیر پا گذارد و به احکام اسلامی عمل نکند، بر اساس وظیفه ی امر به معروف و نهی از منکر، باید با او مقابله و مبارزه کرد. (۰/۷۵)	۱/۵
۲۰	زیرا ولی فقیه بیان کننده ی قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است و اداره ی جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان پذیر است در غیر این صورت، هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می آید.	۱
۲۱	۱- تحقیق درباره ی خانواده ی همسر و موقعیت اعضای خانواده در محل زندگی و محل کار. ۲- شناخت دوستان همسر و کسانی که او با آنان معاشرت بیشتری دارد. ۳- تحقیق درباره ی روحیات و خلیات همسر در محیط کار یا محل تحصیل. ۴- معاشرت خانواده های دو طرف با یکدیگر و بهره بردن از تجارب پدر و مادر در این معاشرت ها ۵- مشورت با افراد قابل اعتماد و کاردان ۶- گفت و گو با یکدیگر در جلسات حضوری و طرح دیدگاه ها در باره ی موضوعات مختلف. (ذکر سه مورد کافی است، هر مورد ۰/۵ نمره)	۱/۵
	جمع نمره	۲۰

مصححان گرامی ضمن عرض خسته نباشید؛ نوشتن عین عبارات کتاب الزامی نیست، با توجه به مفهوم، نمره لحاظ شود.

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ قدیم)	کلیه ی رشته ها	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
سال سوم متوسطه		تاریخ امتحان : ۶ / ۱۰ / ۱۳۹۰	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	الف) عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید:	
۱	«وَأِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ»	۱
۲	«يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ»	۱
۳	«وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ»	۱
	ب) درست یا نادرست بودن گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید:	
۴	آنچه در انتخاب مرجع تقلید نقش اساسی دارد، شجاعت و تدبیر اوست.	۰/۵
۵	انسان صاحب کرامت همواره به سود نفس لوامه عمل می‌کند و تسلیم نفس اماره نمی‌شود.	۰/۵
۶	شرط پرداخت نفقه نیازمند بودن زن نیست، بلکه انجام وظایف همسری است.	۰/۵
	ج) جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید:	
۷	بخش اصلی رهبری امام عصر (عج) مربوط به قلمرو است.	۰/۵
۸	ابتدایی ترین زمینه شکل گیری نهاد خانواده می‌باشد.	۰/۵
۹	مهمترین وظیفه‌ی پدر و مادر ایجاد زمینه‌ی مناسب برای است.	۰/۵
	د) اصطلاحات زیر را تعریف کنید:	
۱۰	هدایت عمومی	۱
۱۱	ولی فقیه	۱
	ه) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:	
۱۲	چهار مورد از نیازهای بنیادین انسان را نام ببرید.	۱
۱۳	چرا اگر برخی افراد از مرجع تقلیدی پیروی کنند که رهبر جامعه نیست، مشکلی پیش نمی‌آید؟	۰/۵
۱۴	دو دسته تمایلاتی که در درون انسان قرار دارد، کدامند؟	۰/۵
۱۵	نقش های مرد در زندگی مشترک چیست؟ نام ببرید.	۱
	و) به سؤالات زیر پاسخ تشریحی دهید:	
۱۶	از علل آمدن پیامبران متعدد «از بین رفتن تعلیمات پیامبر قبل یا تحریف کلی آن تعلیمات» را توضیح دهید.	۱
۱۷	از مشکلات اجتماعی و فرهنگی و سیاسی دوره پس از رحلت رسول خدا(ص) «پیدایش مسائل جدید با گسترش دنیای اسلام» را توضیح دهید.	۱
۱۸	چرا ائمه اطهار(ع) در راستای ولایت ظاهری از اصل «آگاهی بخشی به مردم» بهره می‌بردند؟	۱
۱۹	چرا کسی جز خداوند از زمان ظهور امام عصر (عج) آگاهی ندارد؟	۱
۲۰	مهر و عشق به امام زمان(عج) در شخص منتظر چه تاثیراتی می‌گذارد؟	۱/۵
۲۱	انتخاب ولی فقیه به روش «غیر مستقیم» را با ذکر مثال شرح دهید.	۲
۲۲	چرا در ازدواج اذن پدر برای دختران ضروری است؟	۱/۵
۲۰	جمع نمره	۲۰
	« موفق باشید »	

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ قدیم)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰	

نمره	راهنمای تصحیح	ردیف
------	---------------	------

	(الف)	
۱	و اگر در آنچه بر بنده مان نازل کردیم، شک دارید پس سوره ای مانند آن بیاورید.	۱
۱	ای پیامبر آنچه را از جانب پروردگارت به سوی تو نازل شده برسان و اگر انجام ندهی پس رسالتش را نرسانده ای.	۲
۱	و عزت برای خداوند و پیامبر و مومنان است ولی منافقان نمی دانند.	۳
	(ب)	
۰/۵	غ	۴
۰/۵	ص	۵
۰/۵	ص	۶
	(ج)	
./۵	ولایت معنوی	۷
./۵	نیاز جنسی	۸
./۵	رشد و تعالی خانواده	۹
	(د)	
۱	خداوند هر مخلوقی را برای هدفی حکیمانه آفریده است و آن را به سوی هدفش هدایت می کند، به این هدایت، «هدایت عمومی» گفته می شود.	۱۰
۱	به فقیهی که توانایی لازم برای برپایی و اداره ی حکومت را دارد و رهبری جامعه را به دست می گیرد و به پیاده کردن قوانین الهی در جامعه اقدام می کند، «ولی فقیه» گفته می شود.	۱۱
	(هـ)	
۱	۱- درک هدف زندگی ۲- درک درست از آینده ی خویش ۳- احساس امنیت و آرامش در زندگی ۴- نیاز به تعالی، رشد و بالندگی ۵- زندگی در جامعه ای عدالت جو ۶- کشف راه درست زندگی (ذکر چهار مورد کفایت هر مورد ۲۵/۰)	۱۲
۰/۵	زیرا وظایف مرجع تقلید و رهبری جامعه با هم تداخل ندارد.	۱۳
۰/۵	۱- تمایلات عالی ۲- تمایلات دانی (هر مورد ۲۵/۰ نمره)	۱۴
	۱- تامین هزینه ی زندگی خانواده ۲- مدیریت و نگاهبانی از حریم خانواده	۱۵
۱	۳- رابطه ی محبت آمیز با همسر ۴- محبت و نظارت پدری (هر مورد ۲۵/۰ نمره)	۱۶
ادامه در صفحه ی دوم		

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ قدیم)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

	(و)	
۱	۱۶	به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه‌ی کتابت، تعلیمات انبیاء به تدریج فراموش می‌گردید یا به گونه‌ای عوض می‌شد که دیگر به اصل آن شباهتی نداشت، (۰/۵) برای این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و تحریف نشده را بار دیگر به انسان‌ها ابلاغ می‌کردند. (۰/۵)
۱	۱۷	گسترش اسلام به سرزمین‌های دیگر و برقراری ارتباط با کشورها، اقوام، تمدن‌ها و فرهنگ‌های گوناگون، مسائل جدیدی را در زمینه‌های مختلف پدید آورد. این مسائل نیاز به وجود مرجع علمی و سیاسی معتبر و قابل اطمینانی را آشکار ساخت که بتواند بر مبنای قرآن کریم احکامی متناسب با شرایط جدید را بیان کند.
۱	۱۸	انمه اطهار (ع) راه‌هایی مسلمانان از دست حاکمان طاغوتی و مشکلات اجتماعی را آگاه شدن آنان می‌دانستند. از نظر آن‌ها رشد و آگاهی مردم یک اصل اساسی بود و برای تحقق آن حتی از ایثار جان و مال خود دریغ نداشتند. آنان معتقد بودند که عامل اصلی حکومت جباران و ستمگران، ناآگاهی مردم است؛ به همین جهت، در مبارزه‌ی خود علیه حاکمان، بر آگاهی مردم تکیه می‌کردند و به شیوه‌های مختلف برای آگاهی بخشی به مردم می‌کوشیدند.
۱	۱۹	زیرا آنچه برای ظهور لازم است احساس جهانی برای امداد الهی و کمک غیبی، ناامیدی از همه‌ی مکتب‌های غیر الهی و آمادگی لازم پیروان و یاران امام برای همکاری با ایشان است، که از این امور جز خداوند کس دیگری آگاهی ندارد.
	۲۰	۱- شخص عاشق برای جلب رضایت امام تلاش می‌کند.
۱/۵		۲- شخص عاشق امام را اسوه‌ی خود قرار می‌دهد و خصلت‌های زیبای ایشان را در خود به وجود آورد.
		۳- شوق دیدار امام، امید به آینده‌ی زیبا را در او افزایش می‌دهد. (هر مورد ۰/۵ نمره)
۲	۲۱	انتخاب به روش غیرمستقیم همان شیوه‌ای است که در قانون اساسی کشور پیش بینی شده است و مطابق آن، مردم ابتدا نمایندگان خبره‌ی خود را انتخاب می‌کنند. (۰/۷۵) آنان نیز از میان مجتهدین آن کس را که شایسته‌تر تشخیص دهند، به عنوان رهبر جامعه اعلام می‌کنند. (۰/۷۵) پس از رحلت امام خمینی (ره) حضرت آیت الله خامنه‌ای با همین شیوه انتخاب شدند. (۰/۵)
۱/۵	۲۲	لطافت‌های روحی و ظرافت‌های عاطفی دختر، آن‌گاه که در فضای محبت و علاقه‌ی جنس مخالف قرار می‌گیرد، احتمال نادیده گرفتن برخی واقعیت‌ها و کاستی‌ها را به دنبال دارد؛ به خصوص که دختران به خاطر حیا و عزت نفس قوی خود، در ازدواج پیش قدم نمی‌شوند و طلب و درخواست از طرف پسر است نه دختر. (۰/۷۵) در چنین مواقعی، پدر که بر احساسات خود غلبه دارد و نیز دارای تجارب فراوان و شناخت کامل از جنس مرد است، می‌تواند به سان باغبانی از گل لطیف و ظریف خویش مراقبت کند و به راهنمایی او بپردازد. (۰/۷۵)
۲۰		جمع نمره

مصححان گرامی ضمن عرض خسته نباشید؛ نوشتن عین عبارات کتاب الزامی نیست، با توجه به مفهوم، نمره لحاظ شود.